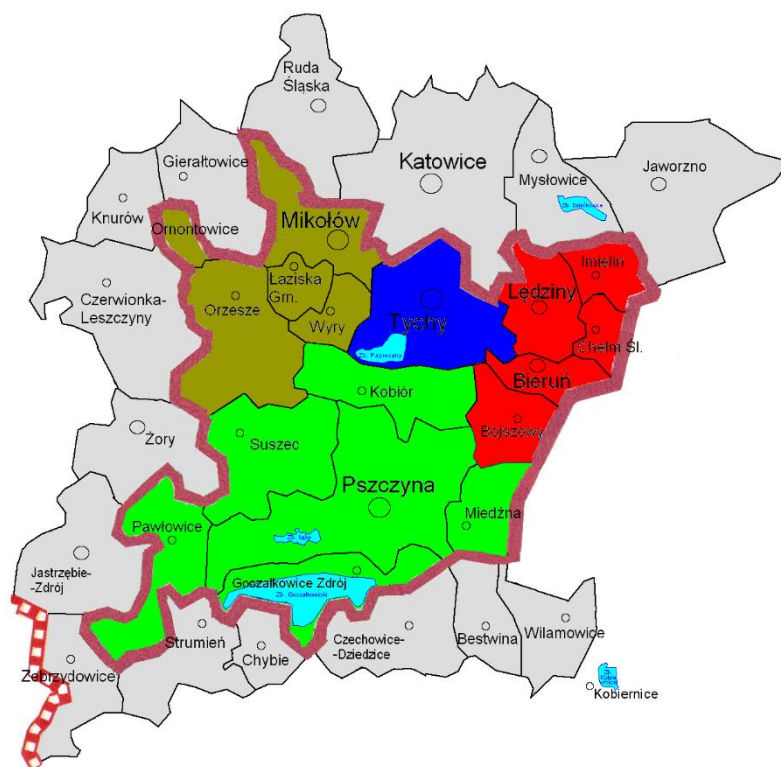

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
MIKOŁOWSKIEGO
w 2023 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczynski	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2881	1073	1893	2305	8152
Liczba ludności	123105	59568	99602	110958	393 233

Spis treści:

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM.	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.	8
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO.	15
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	21
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.	24
6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.	26
7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY .	29
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA.	34

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

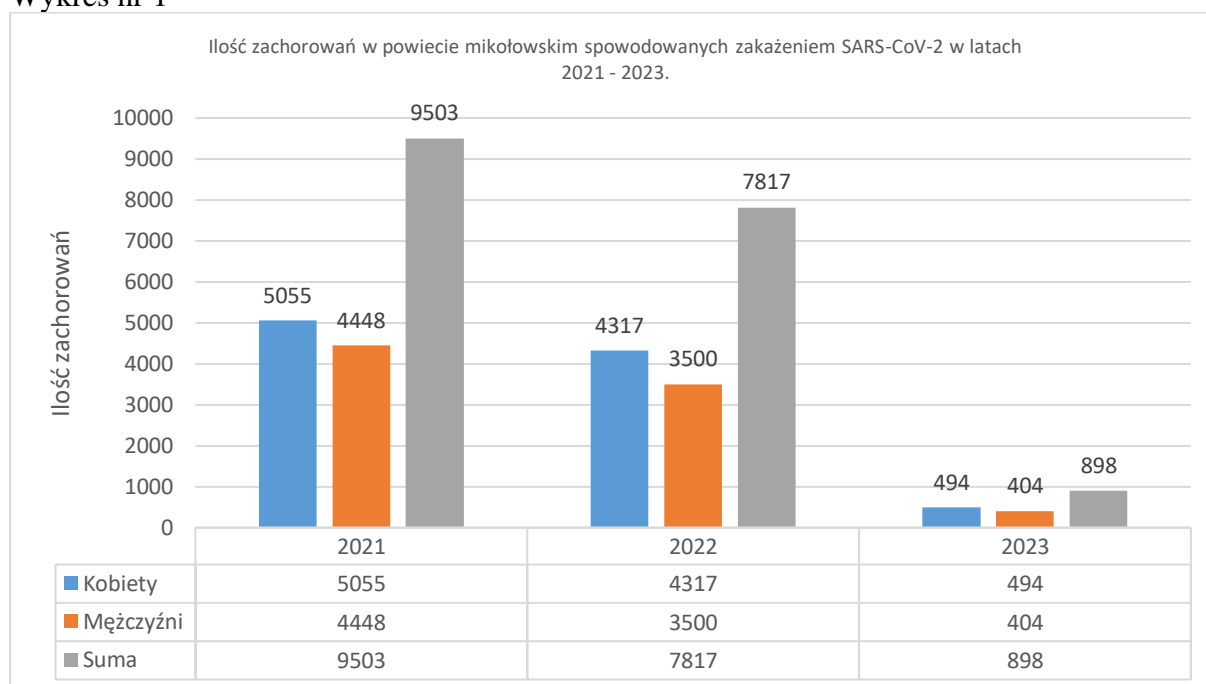
W 2023 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 2725 chorób zakaźnych, co stanowiło 22,00 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

W porównaniu do 2022 r. spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (spadek o 88,51 %).

W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzono wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Ogółem w 2023 r. wykazano 898 zachorowań na COVID-19 (wykres nr 1), co stanowiło 18,75 % wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie mikołowskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 2736). Zachorowało 494 kobiety i 404 mężczyzn. Z powodu COVID – 19 ogółem z terenu objętego nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach zmarło 11 osób w tym 1 kobieta z powiatu mikołowskiego.

Wykres nr 1

Rycina 1. Ilość zachorowań w powiecie mikołowskim spowodowanych zakażeniem SARS-CoV-2 w latach 2021 - 2023.

W 2023 r. nieznacznie zwiększyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 11,34 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu mikołowskiego, wśród nich można wyróżnić między innymi:

- 26 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella;
- 66 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez Clostridioides difficile;
- 47 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy;
- 35 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami);

- 95 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 26 u dzieci do lat 2).

Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 31,67 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu mikołowskiego, w tym wykazano:

- 218 płonic (wzrost w porównaniu do 2022 r. o 325,37 %);
- 633 ospy wietrzne (spadek w porównaniu do 2022 r. o 54,81 %);
- 12 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus Pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono: - 14 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B;

- 8 wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C.

Zarejestrowano 31 nowych nosicieli antygeny HBs i 23 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły dwa sporadyczne zachorowania na listeriozę, pojedyncze zachorowania na neuroboreliozę, ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat, gorączkę denga, różyczkę i kryptosporydiozę.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 6 nowych nosicieli.

W powiecie mikołowskim w 2023 r. zarejestrowano 4 ogniska zakażeń epidemicznych. Przyczyną wystąpienia 3 ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2 (ogniska zarejestrowane w szpitalach) oraz 1 ognisko epidemiczne wywołane bakterią *Salmonella* (stwierdzone wśród dzieci uczęszczających do żłobka). W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne.

Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. W roku 2023 na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Tychach zarejestrowano 663 (w tym 141 w powiecie mikołowskim) zachorowań na grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym. Zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 115. Najwięcej osób zachorowało w I kwartale analizowanego roku tj. 116, a ani jedna w III kwartale.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie mikołowskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 29 punktach szczepień. W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 19181 osób.

W 2023 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1532 osoby uchylające się od obowiązku szczepień, z tego w powiecie mikołowskim – **345**. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w powiecie o 22,34 %. Wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym podejmowano działania tj. weryfikację spraw w zakresie uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych, wezwania do wykonania obowiązku szczepień, przekazanie wniosku wraz z tytułem wykonawczym w celu egzekucji administracyjnej obowiązku szczepień do Wojewody Śląskiego (zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów prawa).

W 2023 r. zarejestrowano 22 niepożądane odczyny poszczepienne, w tym **9** na terenie powiatu mikołowskiego. Wszystkie odczyny zakwalifikowano jako łagodne, a w przypadku jednego z nich dokonano zmiany kwalifikacji na NIE NOP. (wykres nr 3).

Wykres nr 3

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień;
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych;
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych;
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym;
- rozpoczęto dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień. Działania te wpisują się w realizację założeń i celów Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2023 r. obejmowała nadzorem 873 podmioty lecznicze, z czego w powiecie mikołowskim 187, co stanowi 21,4 % ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 4). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne - 8, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - 80 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek - 99 (tabela nr 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w powiecie mikołowskim realizowane były przez 3 szpitale oraz 5 podmiotów realizujących inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 4

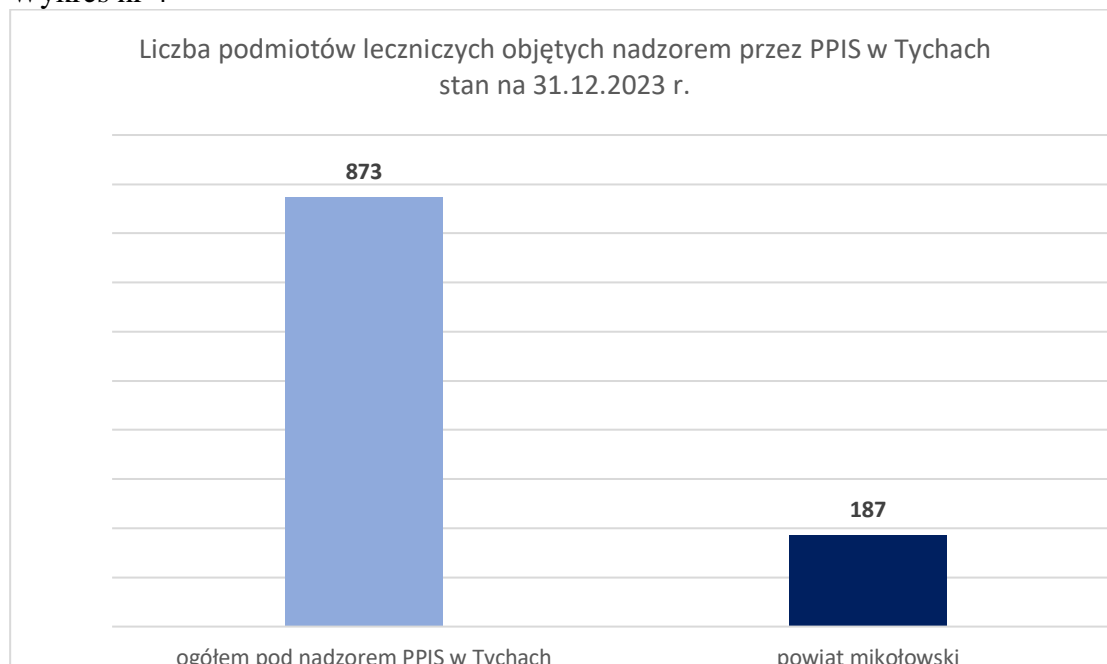

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie mikołowskim w 2023 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	8
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	80
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	99
4	Ogółem	187

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 58 kontroli w powiecie mikołowskim w tym: 37 kontroli planowych, 21 kontroli ponadplanowych. Kontrole ponadplanowe dotyczyły oceny w zakresie zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z ich powodu, oceny realizacji szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych (w tym oceny procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi) oraz podejrzenia występowania insektów w lokalach mieszkalnych.

Dwie kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie: wdrożenia i nadzorowania procedury dotyczącej postępowania z preparatami szczepionkowymi oraz postępowania z pakietami po sterylizacji wyrobów medycznych wielokrotnego użycia.

Wydano ogółem 6 decyzji administracyjnych w tym 2 nakazujące usunięcie nieprawidłowości, 1 prolongującą wykonanie nakazu decyzji oraz 3 decyzje płatnicze.

W 2023 r. rozpatrzono 1 skargę związaną z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnym.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco analizowano i rejestrowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2023 r. zarejestrowano ogółem 714 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych. 92 czynniki potwierdzające zakażenie stwierdzono u mieszkańców powiatu mikołowskiego, co stanowiło 12,89 % wszystkich zgłoszeń. W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły czynniki potwierdzające zakażenie

Clostridioides difficile, Salmonella, Klebsiella Pneumoniae, wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV), Borrelia Burgdorferi.

Wnioski:

- Sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie budzi zastrzeżeń. W porównaniu do lat poprzednich spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Podejmowane działania przeciwepidemiczne przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania mające na celu poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych, miały skuteczny wpływ na ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców powiatu mikołowskiego.
- Konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących ochrony zdrowia publicznego w szczególności w zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych oraz działań prowadzonych wobec osób uchylających się od tego obowiązku.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

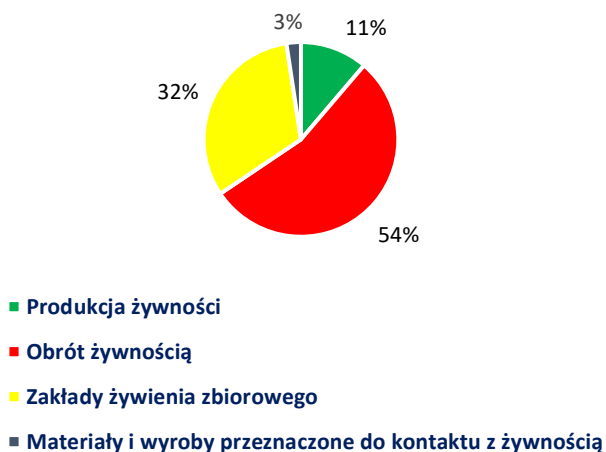
W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji. Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające odpowiednią kulturę bezpieczeństwa żywności.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2023 r. nadzorowano 4546 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2023 r. wg. rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1428 kontroli urzędowych w tym 3 kontrole w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wydano 108 decyzji administracyjnych, z czego 87 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 4 dotyczące unieruchomienia zakładów i 1 zakaz wprowadzania do obrotu, 1 decyzja o odmowie zatwierdzenia oraz 1 decyzja zatwierdzająca warunkowo.

Winnych uchybień ukarano 152 mandatami na łączną kwotę 39 500 zł. Ponadto skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 100 ust. 1 pkt 8) ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, 1 zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448), poprzez wprowadzanie do obrotu środka spożywczego powszechnie spożywanego szkodliwego dla zdrowia lub życia.

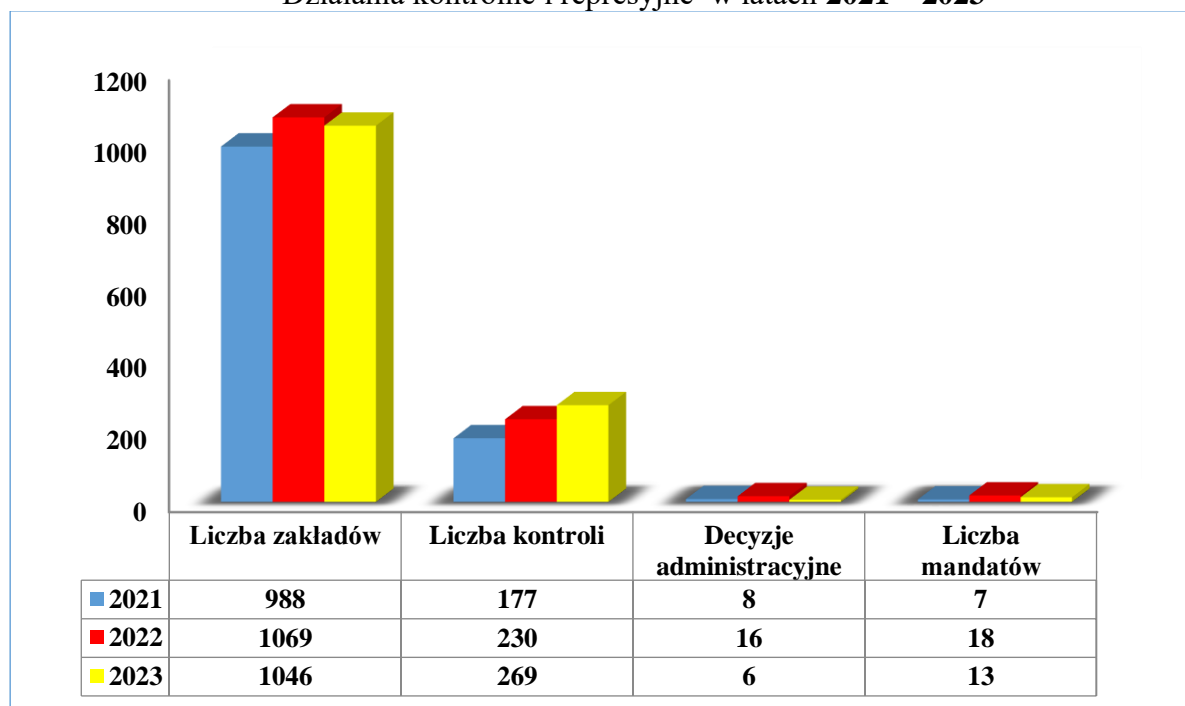
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 616 próbek, w tym 563 próbki żywności, 7 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 20 próbek zmiotków i wytrzępeków z koszyków oraz 26 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu mikołowskiego

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 1046 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 269 kontroli urzędowych. Wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 13 mandatów karnych. (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2021 – 2023

Zakłady Produkcji Żywności

W 2023 r. w ewidencji znajdowały się 104 zakłady, w których przeprowadzono 28 kontroli. Wydano 1 decyzję administracyjną, nałożono 2 mandaty karne.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to: ściany we wszystkich pomieszczeniach zakładu brudne, zakurzone, glazura kafelkowa z dużymi ubytkami, brudna; sprzęt produkcyjny brudny, oblepiony resztkami środków spożywczych; pomieszczenia wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem tj. przechowywanie w pomieszczeniu obróbki warzyw i mycia jaj wyrobów gotowych oraz opakowań na wyroby cukiernicze i ciastkarskie; brak segregacji w urządzeniach chłodniczych.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	7
Automaty do lodów	7
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	25
Ciastkarnie	14
Przetwórnice owocowo-warzywne	1
Browary i słodownie	0
Zakłady garmażeryjne	1
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	1
Wytwórnice suplementów diety	2
Producenci pierwotni	9
Dostawy bezpośredni	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	13
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	4
Producenci żywności w warunkach domowych	11
Inne wytwórnice żywności	6

Zakłady Obrotu Żywnością

W ewidencji znajdowały się 563 zakłady, w których przeprowadzono 115 kontroli. Wydano 3 decyzje administracyjne, nałożono 8 mandatów karnych.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to: prowadzenie działalności niezgodnej z decyzją o zatwierdzeniu zakładu (samowolne poszerzenie o działalność gastronomiczną); nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń zakładu; nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych tj. napojów bezalkoholowych i alkoholowych (piwa) niezgodnie z zaleceniami producenta, poza magazynem, w miejscu bez zadaszenia, z narażeniem na bezpośrednie działanie promieni słonecznych, wysoką temperaturę oraz opady atmosferyczne; wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia; brak higienicznej sprzedaży środków spożywczych nieopakowanych – porcjowanie wędlin oraz operowanie pieniędzmi w gotówce przez jedną osobę, bez używania rękawiczek ochronnych, mycia rąk po czynnościach brudnych oraz nieprawidłowe przechowywanie zapasu wędlin w niechłodzonym samochodzie.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	351
Kioski spożywcze	7
Apteki	30
Magazyny hurtowe	29
Obiekty ruchome i tymczasowe	38
Środki transportu żywności	28
Inne obiekty obrotu żywnością	80

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte).

W 2023 r. w ewidencji znajdowały się 352 zakłady, w których przeprowadzono 126 kontroli. Wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 3 mandaty karne.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to: brudne, zakurzone ściany i sufity w pomieszczeniach żywnościowych zakładu; brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, nieoczyszczone warzywa wraz z wyrobami gotowymi; używanie do produkcji dań środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości; przechowywanie zbędnych przedmiotów w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw, co utrudnia dostęp do zlewozmywaka.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	86
Zakłady małej gastronomii	129
Stołówki pracownicze	2
Bufety przy zakładach pracy	0
Bloki żywienia w szpitalach	3
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	9
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	15
Stołówki szkolne	31
Stołówki w bursach i internatach	1
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	1
Stołówki w przedszkolach	39
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	3
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3
Zakłady usług cateringowych	5
Inne zakłady żywienia	25

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

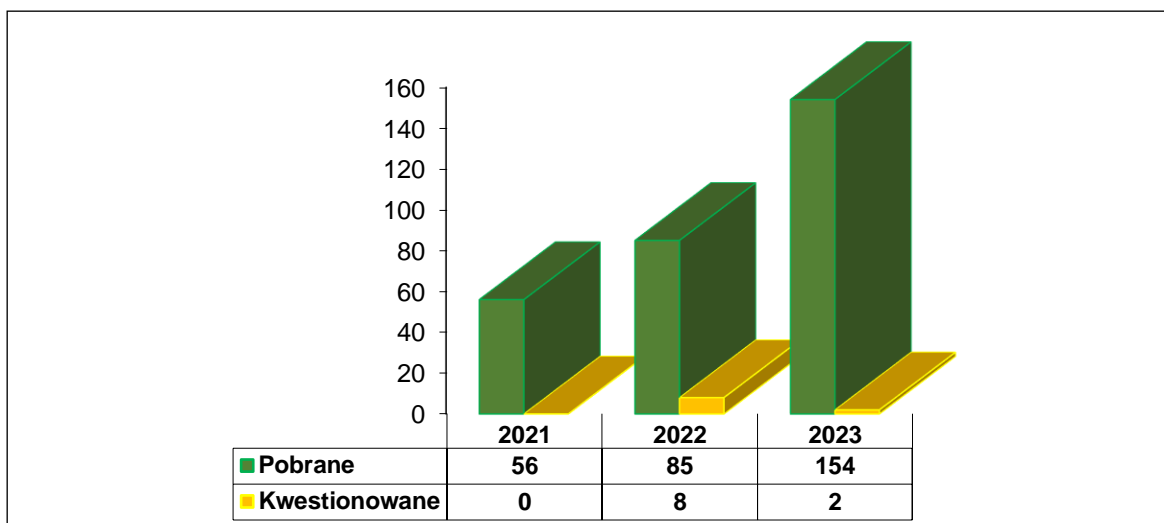
Nadzorem objęto 2 wytwórnie i 25 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2023 r. na terenie powiatu mikołowskiego pobrano do badań laboratoryjnych 154 próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których kwestionowano 2 próbki (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2021 – 2023

Przyczyną kwestionowania próbek były:

zanieczyszczenia mikrobiologiczne: obecność bakterii *Salmonella* w przetworze mięsnym.

Wnioski i interwencje

W 2023 r. rozpatrzono 11 wniosków, z czego 6 było zasadnych, 4 bezzasadne, 1 wniosek bez przeprowadzania kontroli przekazano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i rzeczą. Wydano 2 decyzje administracyjnych, w tym 1 decyzję natychmiastową, 1 decyzję terminową.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencję		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2021	5	1/500
2022	7	4/1600
2023	11	5/1900

Nadzór nad importem/eksportem

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 22 kontrole, skontrolowano 33 partie środków spożywczych, wydano 22 świadectwa jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 1 kontrolę, skontrolowano 1 partię żywności przeznaczonej na eksport, wydano 1 świadectwo wolnej sprzedaży.

Nie przeprowadzono kontroli granicznej środków spożywczych przywożonych z Ukrainy.

Akcje i działania dodatkowe

1. Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2023 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- **zimowego** przeprowadzono 6 kontroli, w tym 1 kontrolę zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 1 kontrolę zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki

dostarczane były przez firmy cateringowe, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których posiłki były przygotowywane na miejscu. Nie stwierdzono nieprawidłowości, nie odnotowano skarg.

- **letniego** przeprowadzono 1 kontrolę, w tym 1 kontrolę zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową. Nie stwierdzono nieprawidłowości, nie odnotowano skarg.

2. Imprezy plenerowe/masowe

W okresie letnim skontrolowano działalność podmiotów prowadzoną na imprezach plenerowych/masowych: Dni Mikołowa w miejscowości Mikołów i Świętojańskie Dni Łazisk w miejscowości Łaziska Górne. Przeprowadzono 3 kontrole zakładów, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Jednostki systemu oświaty

W roku 2023 przeprowadzono 24 kontrole w stołówkach i wydawalniach szkolnych, 32 kontrole w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych oraz 1 kontrolę stołówki w bursie i internacie. W 3 sklepikach szkolnych przeprowadzono kontrole, które dotyczyły zatwierdzenia działalności w zakładzie.

W trakcie kontroli kompleksowej w 1 przedszkolu stwierdzono następujące nieprawidłowości: brudne ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach żywnościowych zakładu. Powyższe skutkowało wydaniem 1 decyzji administracyjnej.

4. Ocena żywienia w szpitalach

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 3 kontrole, w trakcie których w 3 placówkach wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów. W wszystkich przypadkach sposób żywienia w szpitalach był zadowalający.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w analizowanych dietach podstawowych należy zaliczyć: brak pełnowartościowego białka w niektórych głównych posiłkach; niedostateczną ilość mleka i przetworów mlecznych w tym napojów fermentowanych; niezapewnienie odpowiedniej ilości warzyw i owoców w planowanych posiłkach, w szczególności warzyw w postaci surowej.

5. Akcja WYTWÓRNIĘ LODÓW, AUTOMATY DO LODÓW

Z uwagi na sygnały medialne dotyczące złej jakości zdrowotnej lodów przeprowadzono akcję własną, w trakcie której wykonano 5 kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcja FOOD TRUCK

W ramach nadzoru sanitarnego, w związku ze złym stanem sanitarnym FOOD TRUCKÓW w 2022 r., z inicjatywy PPIS w Tychach, w 2023 r. przeprowadzono akcję własną związaną z kontrolą stanu sanitarnego działalności prowadzonej w ruchomych punktach gastronomicznych. Przeprowadzono 5 kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Akcja KEBAB

W związku z licznymi interwencjami dotyczącymi niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w zakładach wprowadzających do obrotu dania typu KEBAB w ramach akcji własnej przeprowadzono 1 kontrolę. Nie stwierdzono niezgodności.

8. Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

W 2023 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono 2 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 1 kontrola strony internetowej, 1 kontrola w magazynie. Podejmowane działania dotyczyły m.in.: przypisywania środkom spożywczym właściwości zdrowotnych i leczniczych. W następstwie podjętych działań przedsiębiorcy poprawili informacje na stronach internetowych. Pouczono przedsiębiorców o obowiązujących przepisach prawa żywnościowego.

W ramach nadzoru w 2023 r. pobrano do badań laboratoryjnych 1 próbkę suplementu diety, 3 próbki środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci. Próbek nie kwestionowano.

9. Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 1 zakład żywienia zbiorowego (1 szkołę podstawową z kuchnią własną). Teoretycznie przeanalizowano 1 próbkę zestawienia dekadowego z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant.

Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły m.in.: zaniżonej wartości energetycznej posiłków, nieprawidłowego rozdziału energii pochodzącej z tłuszczu oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności wapnia.

10. Akcja lato

W związku z ww. akcją oceną objęto: wytwórnie lodów, automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono ogółem 17 kontroli urzędowych, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Pracownik Inspekcji Weterynaryjnej w Tychach przeprowadził 2 szkolenia pracowników sekcji NS-HŻŻ, których tematem było: Jakość zdrowotna ryb. Nadzór Inspekcji Weterynaryjnej nad stawami hodowlanymi; *Listeria monocytogenes* w produktach pochodzenia zwierzęcego.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną:

Wypełniając zapisy porozumienia o współpracy przesłano informację do Inspekcji Farmaceutycznej o zamiarze przeprowadzenia kontroli tematycznej w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi oraz o zamiarze poboru próbek do badań laboratoryjnych.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Stan higieniczno-sanitarny ogółu zakładów pozostających pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 r. na terenie powiatu mikołowskiego nie uległ istotnej zmianie. Nie odnotowano również znaczących incydentów dotyczących żywności.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmoczenia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmoczonych działań PIS, i innych organów urzędowej kontroli żywności.

Reasumując, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stale podejmują działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych jest 1379 obiektów, w tym w powiecie mikołowskim łącznie 317 obiektów, z czego 87 to placówki służby zdrowia.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono łącznie 501 kontroli sanitarnych, w tym 131 na terenie powiatu mikołowskiego.

Obiekty użyteczności publicznej:

Ustępy publiczne – w ewidencji 5 obiektów, skontrolowano 3 obiekty, przeprowadzono 5 kontroli.

Kontrole przeprowadzone były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. W szaletach zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. Przy wszystkich punktach wodnych zapewnione jest mydło w płynie, podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia oraz pojemniki na odpady. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, utrzymane w bieżącej czystości. Wszystkie skontrolowane ustępy posiadają stałą obsługę. Budynek podłączone do miejskiej sieci wodociągowo kanalizacyjnej. Wydzielone są miejsca lub pomieszczenia do przechowywania środków myjących i dezynfekcyjnych. Dwa ustępy publiczne tj. w Mikołowie przy ul. Szafranka oraz ustęp publiczny w Łaziskach Górnych przy ul. pl. Ratuszowy – są obiektami zlokalizowanymi w przyziemiach. Wymagają one częstych remontów w szczególności likwidacji zawilgocenia, odnawiania ścian i zwrócenia szczególnej uwagi na sprawną wentylację.

Ustępy ogólnodostępne – w ewidencji 1 obiekt przeprowadzono w nim 2 kontrole. W trakcie kontroli stwierdzone zostały nieprawidłowości, dotyczące brudnych i zakurzonych, ze spękaniem ścian w części damskiej i męskiej. Dodatkowo w części damskiej przy jednej umywalce brak zapewnionego dopływu bieżącej ciepłej wody, druga z niesprawną baterią. W stosunku do administratora wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonych uchybień. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazów zawartych w decyzji. Obiekt oceniono jako dobry.

Hotele - w ewidencji 7 obiektów, przeprowadzono 5 kontroli; 1 obiekt świadczący inne usługi hotelarskie – nie przeprowadzono kontroli.

Wszystkie kontrole przeprowadzono w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. W obiektach prowadzona jest prawidłowa gospodarka odpadami. Nieczystości ciekłe w czterech obiektach odprowadzane do sieci kanalizacyjnej, a w jednym obiekcie odprowadzane do zbiornika bezodpływowego. Tylko jeden obiekt w Orzeszu posiada własną pralnię. Właściciele hoteli przeprowadzają systematycznie remonty. Zaobserwowano szczególną dbałość o otoczenie hoteli i przylegające tereny zielone.

Motele – w ewidencji 1 obiekt - przeprowadzono 1 kontrolę. Jeden Motel w Mikołowie usytuowany jest przy trasie szybkiego ruchu DK-81. Stan techniczny obiektu nie budzi zastrzeżeń. Obiekt posiada własną pralnię, w której zachowany jest prawidłowy obieg bielizny. W obiekcie znajdują się łazienki ogólnodostępne wraz z jedną przeznaczoną wyłącznie dla kierowców korzystających z parkingu. Przy punktach wodnych zapewniony jest dostęp bieżącej ciepłej wody oraz środki higieniczne. Otoczenie obiektu posiada nawierzchnię utwardzoną. Przy Motelu zlokalizowana jest Stacja Diagnostyczna Pojazdów.

Baseny kąpielowe – W ewidencji 3 obiekty: 2 baseny sezonowe i 1 kryta pływalnia. Przeprowadzono 3 kontrole. W trakcie kontroli na basenie sezonowym zlokalizowanym na terenie Ośrodka Rekreacyjnego w Mikołowie, stwierdzono w pomieszczeniu pod - basenia: brudne ściany z ubytkami tynku; spękane podłogi; oraz od strony zewnętrznej skorodowane z odpryskami farby 3 filtry piaskowe. Wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 5 obiektów, skontrolowano 1 obiekt. Przeprowadzono kontrolę w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego w Domu Pomocy Społecznej w Orzeszu. Obiekt zapewnia swoim podopiecznym warunki pobytu na odpowiednim poziomie. Węzły sanitarne są myte i dezynfekowane na bieżąco. Wyposażenie pokoi pensjonariuszy odpowiednie. Zapewniony zapas czystej bielizny. W budynku znajduje się pralnia. Zachowany prawidłowy obieg bielizny. Obiekt utrzymany są we właściwym stanie sanitarno – technicznym. Postępowanie z odpadami komunalnymi oraz niebezpiecznymi przeprowadzane jest właściwie.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej i tatuażu – w ewidencji 190 obiektów.

Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 91, skontrolowano 26 obiektów, przeprowadzono 28 kontroli, nałożono 1 mandat.

Zakłady kosmetyczne – w ewidencji 53, skontrolowano 10, przeprowadzono 11 kontroli.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu - w ewidencji 25 zakłady, skontrolowano 11.

Zakłady odnowy biologicznej – w ewidencji 22 obiekty, skontrolowano 6.

Zakłady tej grupy stanowiły najliczniejszą grupę obiektów komunalnych, charakteryzującą się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym. Pozytywnie ocenia się wzrost liczby gabinetów, wyposażonych w autoklawy. Pozostałe skontrolowane zakłady posiadają umowy na sterylizację narzędzi poza gabinetami oraz stosują narzędzia wyłącznie jednorazowego użytku. Obserwuje się, że coraz częściej właściciele rezygnują ze stosowania bielizny wielokrotnego użytku na rzecz bielizny jednorazowej. Wymagania dla zakładów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i tatuażu regulują jedynie przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Jedną z ważniejszych regulacji jest art. 16 ww. ustawy, który nakłada na osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, obowiązek wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Cztery zakłady fryzjerskie zostały skontrolowane w związku z interwencjami, które wpłynęły do PPIS w Tychach. Interwencje dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarnego oraz braku dezynfekcji. W jednym przypadku potwierdzono zasadność interwencji, a mianowicie preparaty do dezynfekcji były po terminie przydatności do użycia. Na właściciela zakładu nałożono mandat karny i wydano zalecenia pokontrolne. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zalecenia.

W 2023 r. przeprowadzona została kontrola w komorze normobarycznej. Interwencja telefoniczna dotycząca zabiegów akupunktury i sprzedaży lekarstw w obiekcie. Upoważnieni

przedstawiciele PPIS w Tychach przeprowadzili kontrolę sanitarną. W obiekcie świadczone są usługi w zakresie tlenoterapii w komorze normobarycznej. Przy komorze znajduje się budynek z pomieszczeniem dla oczekujących klientów, poczekalnia oraz toaleta. W trakcie kontroli nie zauważono igieł do akupunktury ani lekarstw. Właściciel oświadczył, iż nie wykonuje tego typu zabiegów. Interwencja była bezzasadna. W ramach nadzoru kontrolą objęto solarium, podczas której stwierdzono, że łóżka do opalania dezynfekowane środkami dedykowanymi przez producenta do dezynfekcji urządzeń solaryjnych o szerokim spektrum działania. W widocznym miejscu umieszczona była informacja ostrzegająca przed następstwami korzystania z solarium. o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”.

Na uwagę zasługuje siłownia w Łaziskach Górnych, gdzie na dwóch poziomach zlokalizowane są sale do ćwiczeń z kompleksami szatniowo-sanitarnymi. Obiekt utrzymany czysto. Sprzątaniem pomieszczeń zajmuje się firma zewnętrzna, która zapewnia środki myjące i dezynfekcyjne. W godzinach porannych bieżącym utrzymaniem czystości zajmują się pracownicy recepcji.

W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości. Właściciele stosują się do ogólnie obowiązujących przepisów.

Domy Przedpogrzebowe - w ewidencji 5 obiektów, skontrolowano – 4, przeprowadzono 7 kontroli. W jednym z Domów Przedpogrzebowych przeprowadzono kontrolę w zakresie sprawdzenia wykonania nakazów decyzji. Przeprowadzona kontrola potwierdziła wykonanie nakazu decyzji.

Kolejna kontrola została przeprowadzona w związku z pismem Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie dotyczącym, nieprawidłowego usytuowania chłodni na zwłoki. Kontrola potwierdziła nieprawidłowości, mobilna chłodnia znajdowała się w kaplicy. Właściciel zobowiązał się w terminie natychmiastowym usunąć chłodnię z pomieszczenia kaplicy, co potwierdziła kontrola sprawdzająca. W trakcie kontroli dodatkowo stwierdzono zawilgocone ściany i sufity w pomieszczeniu komunikacyjnym. Na powyższe nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną.

Kontrola kolejnego Domu Przedpogrzebowego wykazała nieprawidłowości dotyczące podłogi w pomieszczeniu kaplicy, podłogi korytarza komunikacyjnego oraz podłogi w toaletach. Płytki były spękane i poodklejane. Wydano decyzję administracyjną dotyczącą usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Zakłady Pogrzebowe – w ewidencji 7.

Cmentarze w ewidencji 26 obiektów, skontrolowano 16, przeprowadzono 17 kontroli

Każdy cmentarz posiada przynajmniej jeden punkt wodny zasilany wodą wodociągową. Wydzielone są miejsca składowania odpadów, kontenery z podziałem na segregację odpadów. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Administratorzy posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów. Na terenie części cmentarzy znajdują się domy przedpogrzebowe.

Obiekty sportowe – w ewidencji 11 obiektów, nie przeprowadzono kontroli.

Apteki – w ewidencji 35, nie przeprowadzono kontroli

Targowiska – w ewidencji 3, przeprowadzono 2 kontrole

Tereny rekreacyjne – w ewidencji 4, nie przeprowadzono kontroli

Zakłady pogrzebowe – w ewidencji 7, nie przeprowadzono kontroli

Obiekty kulturalno – rozrywkowe – w ewidencji 7, skontrolowano 1, przeprowadzono 2 kontrole.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie - w ewidencji 1, nie przeprowadzono kontroli

Obiekty przekazane przez Inspekcję Sanitarną MSWiA – w ewidencji 3 obiekty tj. Komenda Powiatowa Policji w Mikołowie, Wydział Konwojowy i Policji Sądowej KWP Katowice-Referat w Gliwicach, Sąd Rejonowy w Mikołowie - nie przeprowadzono kontroli.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 2, skontrolowano 2, przeprowadzono 4 kontrole.

Wszystkie skontrolowane obiekty prowadzą działalność w ciągu całego roku. Zlokalizowane są przy budynkach gastronomicznych, 2 przy stacjach paliw. Zakres kontroli obejmował postępowanie z odpadami, gospodarką wodno – ściekową, sprawdzeniem stanu sanitarnego toalet ogólnodostępnych oraz możliwość skorzystania z natrysków. Skontrolowane toalety wyposażone były w sprawne urządzenia sanitarne, dezynfekowane, utrzymane były w bieżącej czystości. Przy punktach wodnych zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody a także środki higieny. Tereny parkingów i przyległe tereny zielone są zadbane, utrzymane czysto.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji.

W 2023 r. ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się w poszczególnych gminach przedsiębiorstwa – wodociągowe. W 2023 r. na terenie powiatu mikołowskiego wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi dostarczały, 4 przedsiębiorstwa wodociągowe.

– Mikołów - Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kolejowej 4 w Mikołowie.

Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Sołectwa Bujaków, Paniowy, Śmiłowice, Borowa Wieś, Mokre zaopatrywane są w wodę mieszaną tj.: wodę powierzchniową kupowaną od GPW w Katowicach oraz z ujęcia podziemnego zlokalizowanego w Śmiłowicach należącego i nadzorowanego przez ZIM.

– Ornontowice - Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 26 w Ornontowicach.

– Łaziska Górne, Wyry i Orzesze - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.

Mieszkańcy gmin zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Orzesze - Rybówka - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Nowy Dwór 20 w Czerwionce – Leszczynie.

Mieszkańcy Orzesza Rybówki zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia w Bełku.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody PPIS

w Tychach pobiera próbki do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu. Próbki wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona). Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej;
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach;
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach;
- Wydziały Badania Wody należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu;
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających wodę. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie mikołowskim znajdują się 3 obiekty: 1 Kryta Pływalnia Aqua Plant w Mikołowie, 2 baseny sezonowe: w Mikołowie i Łaziskach Górnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2023 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą

ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszcza na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2023 r.

NOWE Kąpielisko

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miejskiej Mikołowa dotyczącej wykazu kąpielisk na rok 2023 na terenie Gminy Mikołów obejmujący kąpielisko: Starganiec znajdujące się na „Małym Stawie Starganiec” w Mikołowie na działce 53, obręb Górne Lasy Pszczyńskie, o długości 50 m linii brzegowej oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2023 r. Organizatorem Kąpieliska jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach. MOSiR w Katowicach w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym z kąpieliska „Małym Stawie Starganiec” w Mikołowie w ramach kontroli wewnętrznej. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej, upoważnieni pracownicy PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników badań laboratoryjnych próbki wody oraz oceny wizualnej, PPIS w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpieli zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. Na terenie Ośrodka Starganiec została zorganizowana infrastruktura przy kąpielisku tj. pomosty, wiaty, kabiny toaletowe typu TOI-TOI, ławki, kosze na odpady, oświetlenie solarne, a także boisko do piłki siatkowej.

W sierpniu w ramach kontroli wewnętrznej organizator pobrał próbki wody zgodnie z harmonogramem oraz dokonał oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu, w związku z czym PPIS w Tychach, w każdym z tych przypadków stwierdził przydatność wody do kąpieli. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Miasta Mikołów jak również na bieżąco wszelkie zmiany uzupełniane były w serwisie kąpieliskowym.

Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 poz. 255) klasyfikacja jakości wody w kąpielisku „będzie dokonana po zgromadzeniu minimalnej liczby próbek wody niezbędnej do jej dokonania tj. dla kąpielisk, których sezon kąpielowy przekracza 8 tygodni, minimalna liczba próbek wymagana do dokonania klasyfikacji jakości wody wynosi 16 próbek obejmujących cztery sezony kąpielowe.

Analiza i wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wewnątrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymogi dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2023 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

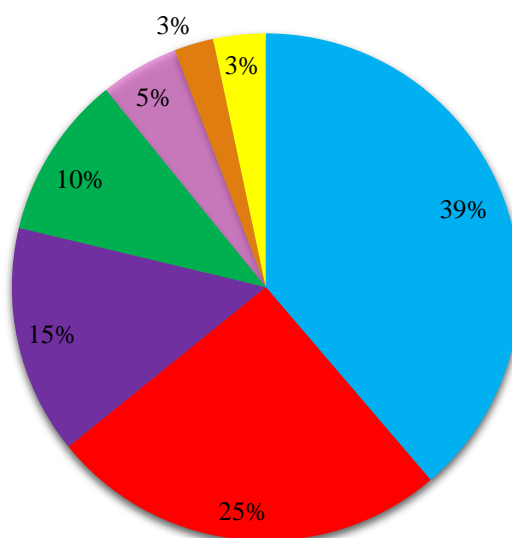
Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	3005	8044
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	1	2
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	14808	161567

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W powiecie mikołowskim w 2023 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objętych było 225 podmiotów gospodarczych. W zakładach tych zatrudnionych było 14595 pracowników.

W 2023 r. przeprowadzono 82 kontrole w 63 obiektach. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało 41 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały 240 nakazów. Nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego.

Stwierdzone nieprawidłowości

- w zakresie złego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń
- w zakresie substancji i mieszanin chemicznych
- w zakresie badań i pomiarów oraz przekroczeń normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia
- w zakresie czynników rakotwórczych
- w zakresie oceny ryzyka zawodowego
- w zakresie czynników biologicznych
- inne

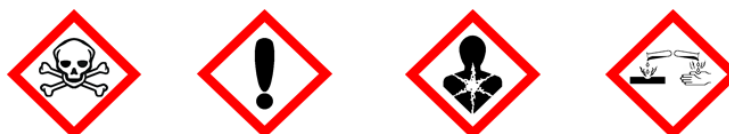
W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 3 kontrole dotyczące wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w 38 zakładach pracy w zakresie: hałasu, drgań mechanicznych, promieniowania optycznego nielaserowego, mikroklimatu gorącego, czynników chemicznych, pyłu węgla, pyłu mąki, pyłu drewna. W warunkach tych pracowało 3560 osób.

Choroby zawodowe

W 2023 r. stwierdzono 4 choroby zawodowe w 3 zakładach pracy, były to pylice płuc górników kopalń węgla i przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy – przewlekłe zapalenie okołostawowe barku.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie powiatu mikołowskiego nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

W kopalniach węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla zawierające krzemionkę krystaliczną, które jest przyczyną chorób zawodowych - pylic płuc górników kopalń węgla (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej). Większość stwierdzanych w zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stanu pomieszczeń higienicznosanitarnych lub pomieszczeń pracy, często stwierdzano brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, a także nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowania główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 6 projektów planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych dla terenów położonych w powiecie mikołowskim oraz 4 projekty studium uwarunkowań. Dla kolejnego projektu studium uwarunkowań uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 1 planu uznano za zasadne odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wystąpiono również o uzgodnienie 2 planów, dla których odstępiono od przeprowadzenia strategicznej oceny.

Przekazane do zaopiniowania projekty zmiany planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, wyznaczały nowe tereny, jako kontynuacje i rozwinięcie przeznaczenia terenów sąsiednich, głównie pod zabudowę mieszkaniową, usługową oraz terenów komunikacji. Wyznaczano również obszary pod rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, które mogą mieć pozytywne skutki dla poprawy jakości powietrza, gdyż wprowadzona zostanie ekologiczna alternatywa dla dotychczasowych źródeł energii. Starano się również o zachowanie obszarów dolin związanych z ciekami powierzchniowymi, utrzymanie istniejących terenów rolniczych, zadrzewień i lasów. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszące się indywidualnie do określonego przeznaczenia terenu.

Celem sporządzanych planów było racjonalne zagospodarowanie terenów, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej przyjętej dla danego obszaru w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poprzez ustalenie stosownych przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy, zagospodarowania oraz kształtowania i ochrony ładu przestrzennego.

Przedłożony do oceny projekt zmiany studium uwarunkowań miasta Mikołowa dla obszaru w rejonie ulic Gliwickiej i Elsnera dotyczył wskazania przeznaczeń równorzędnych na terenach rolnych jako elektrowni słonecznych z infrastrukturą oraz zieleni. Wprowadzono także przeznaczenie dopuszczalne w postaci magazynów energii. W projekcie tym wprowadzano zmiany dlatego konieczne było jego ponowne zaopiniowanie.

Przedłożony do oceny projekt zmiany studium uwarunkowań miasta Łaziska Górne dotyczył powiększenia terenów przeznaczonych pod zainwestowanie o tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo – usługowej, zabudowy usługowej oraz tereny usług sportu, na zasadzie uzupełnienia istniejącego zainwestowania. Zmiana polityki przestrzennej dotyczyła 15 wydzielonych obszarów, rozproszonych po całym terenie miasta, dlatego zmianą Studium objęto cały obszar miasta Łaziska Górne.

Przedłożono również projekt zmiany II edycji studium uwarunkowań miasta Łaziska Górne, którym wprowadzono zapis dopuszczający na terenach usługowych, usługowo-produkcyjnych i produkcyjnych realizację instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW - w obszarach wskazanych graficznie na rysunku studium.

Przedłożony do oceny projekt aktualizacji studium uwarunkowań miasta Orzesze obejmował przede wszystkim zmianę polityki przestrzennej gminy w zakresie kierunków zagospodarowania, w tym: zmiany przebiegu granic jednostek urbanistycznych oraz zmiany przeznaczeń, numeracji i symboli terenów studium.

Zmiany w Studium miały charakter punktowy, dotyczyły stosunkowo niewielkich terenów i stanowiły uzupełnienie lub rozszerzenie istniejących obszarów zabudowanych, nie naruszały istniejących obszarów prawnie chronionych oraz utrzymywały zasadnicze kierunki ochrony terenów zielonych, przyrodniczych i leśnych. Przewidziano aktywizację usług i nowoczesnych technologii oraz nową strefę koncentracji obiektów przemysłowych wzdłuż głównej drogi miasta - DK81.

Kierunki rozwoju przestrzennego w przedmiotowych projektach zostały wyznaczone z uwzględnieniem konieczności zachowania równowagi przyrodniczej oraz prawidłowych warunków życia mieszkańców. Ze względu na charakter dokumentu szczegółowa identyfikacja poszczególnych zagrożeń będzie możliwa dopiero na etapie planów zagospodarowania przestrzennego. Proponowane zmiany wprowadzają wstępne ograniczenia oddziaływania na środowisko, wskazując rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, odpadami oraz zaopatrzenia w media terenów wskazanych pod zabudowę.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W roku 2023 organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 8 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 1 przypadku wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania określając jednocześnie zakres raportu.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 1 przedsięwzięcia – Zielony ZIM – etap I, Poprawa systemu gospodarowania odpadami na terenie Gminy Mikołów, realizowanego na terenie obecnie funkcjonującego Zakładu Usług Komunalnych. Zaopiniowano również warunki realizacji dla budowy linii kolejowej relacji Orzesze – Tychy – Bieruń.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięć zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarkę odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu

zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **13** projektów architektoniczno-budowlanych m.in. projekty gabinetów lekarskich, wentylacji w gabinetach lekarskich i w salach łóżkowych Centrum Zdrowia, szkoły dla dzieci ze spektrum autyzmu, budynków usługowych. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W roku 2023 na terenie powiatu mikołowskiego dokonano ogółem **52** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów znalazły się m.in. sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, szkoły, przedszkole, punkt przedszkolny, żłobki, gabinety stomatologiczne, miejsce stacjonowania Zespołu Ratownictwa Medycznego, zakłady fryzjerskie, siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej, kancelaria leśnictwa, Miejska Placówka Muzealna oraz Mikołowski Instytutu im. Rafała Wojaczka, obiekty handlowo-produkcyjne i magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

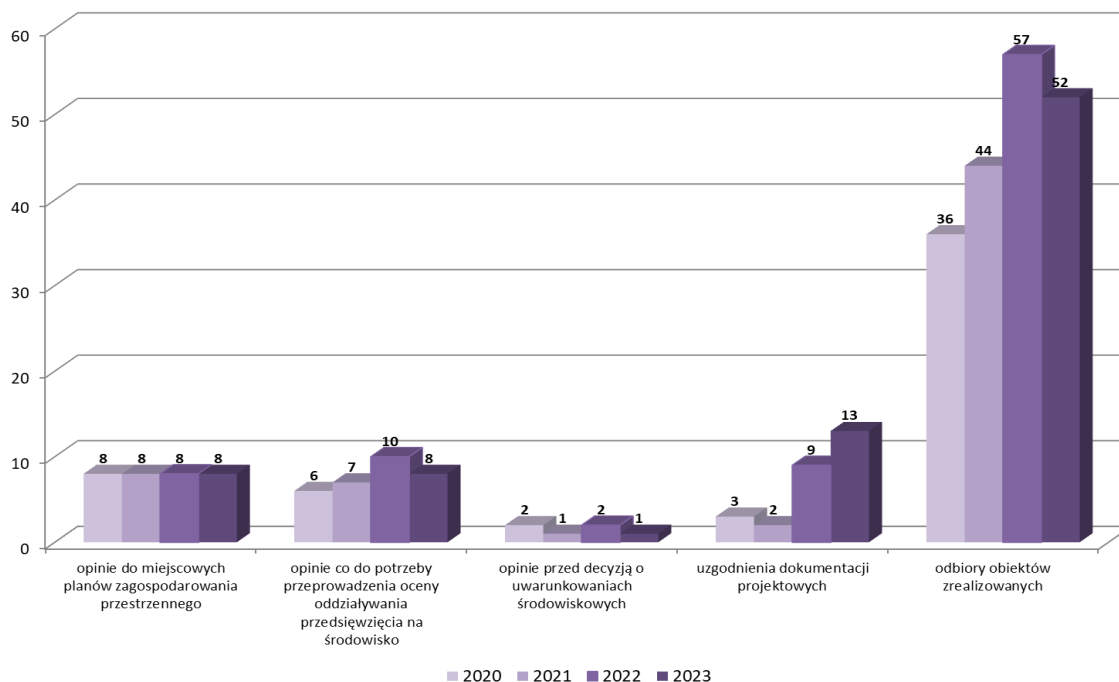
Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2023:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	8
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	8
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	1
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	13
Odbiory obiektów zrealizowanych	52

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2020-2023

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

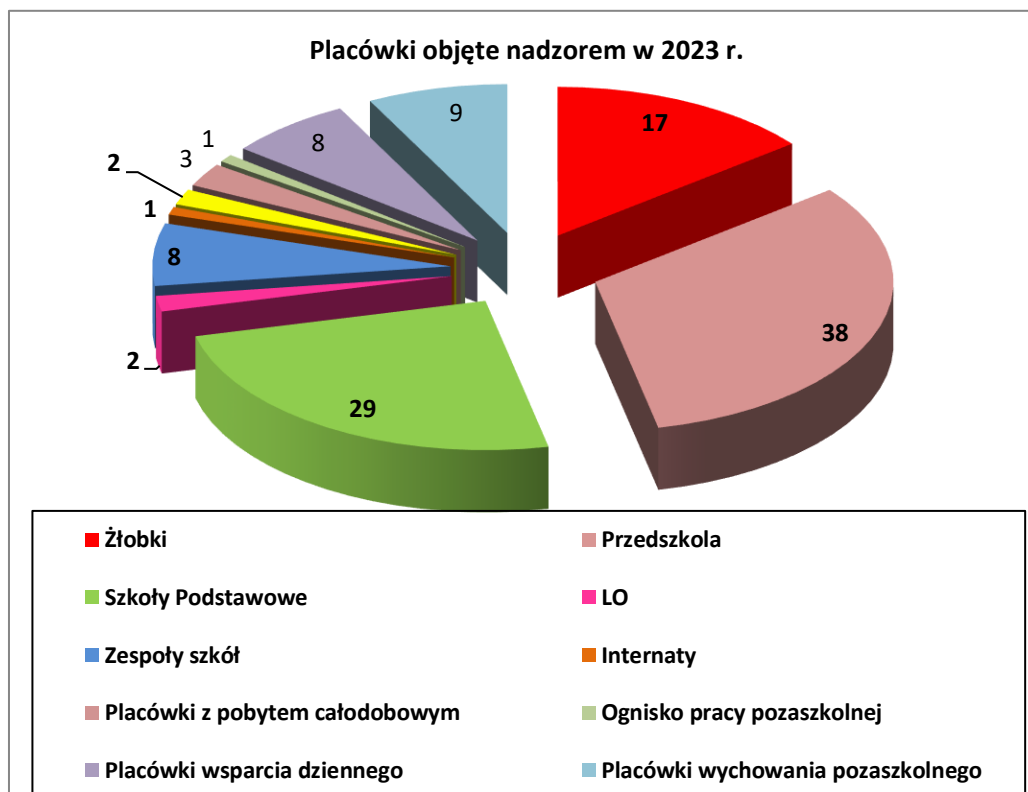
- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;

- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się **118** placówek nauczania i wychowania z powiatu mikołowskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **72** kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, w trakcie których stwierdzono występowanie nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych. W 2023 r. wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące nieprawidłowego stanu technicznego placówek.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **17** placówkach. Skontrolowano 10 żłobków, w których przebywało 453 dzieci. Przeprowadzono **14** kontroli sanitarnych. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2023 r. wydano **3** decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się **38 przedszkoli**. Skontrolowano **17 placówek**, do których zapisanych było 1507 dzieci. Przeprowadzono **18 kontroli sanitarnych**.

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 29 szkół podstawowych, 8 zespołów szkół (2 zespoły szkolno-przedszkolne, 3 zespoły szkół specjalnych oraz 3 zespoły szkół ponadpodstawowych), 2 LO. Przeprowadzono 24 kontrole sanitarne.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III.

Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej, 2 placówki posiadają zbiornik bezodpływowy (szambo).

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca. Na terenie powiatu mikołowskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów, w 5 skontrolowanych placówkach standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie są zachowane.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2023 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne.)

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych w 2023 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni,

zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

W 2023 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego. Na terenie powiatu mikołowskiego **11** szkół prowadziło dożywianie w formie posiłków jednodaniowych lub dwudaniowych, z których korzystało **2190** uczniów.

Z posiłków dofinansowanych w 2023 r. skorzystało **28** uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2023 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiarów przeprowadzono w 1 przedszkolu oraz w 1 szkole podstawowej. Pomiarami objęto 3 grupy przedszkolne, w których zmierzono **49** dzieci – z czego **17** dzieci korzysta z mebli niedostosowanych do swojego wzrostu oraz 3 klasy szkoły podstawowej, w których zmierzono **50** uczniów – z czego **29** uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych. Dyrektorzy placówek informowali pisemnie, że stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości w tym zakresie zostały usunięte.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2023 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w **1** szkole podstawowej, gdzie analizie poddano **8** oddziałów, w **3** oddziałach stwierdzono nieprawidłowości.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanych pisemnych informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych i sali gimnastycznej oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2023 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania.

Przeważał wypoczynek w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacer po okolicy. Przeprowadzono 15 kontroli stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

Przebieg wypoczynku na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych. U jednego z organizatorów wypoczynku letniego, wśród uczestników wystąpiły zatrucia pokarmowe pałeczkami salmonelli. Żywnienie prowadzone było przez firmę cateringową. Zachorowania zostały zgłoszone przez lekarza około 2 tygodni po zakończonym turnusie. Pracownicy Sekcji HD przeprowadzili kontrolę w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego ww. organizatora. W toku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podsumowanie:

Prowadzony nadzór w roku 2023 pozwala stwierdzić, iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami wszawicy. W związku z nagminnie pojawiającym się problemem występowania wszawicy wśród dzieci, dyrektorom placówek oświatowych przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W roku 2023 r. działalność Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej była skupiona na koordynacji oraz wdrożeniu programów profilaktycznych adresowanych do placówek oświatowo–wychowawczych. Głównym celem było poszerzenie grona odbiorców treści programowych. Drugim ważnym aspektem działalności było angażowanie się w szereg akcji i kampanii prozdrowotnych. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje i materiały dotyczące promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia.

Zaplanowane działania wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022–2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Na 2023 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo–wychowawczych:

- „Czyste powietrze wokół nas”– program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowanej do przedszkoli,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”– promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”– zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”– dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Bieg po zdrowie”– program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do IV klas szkół podstawowych,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS– ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”– upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”– ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”– upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie–Pierwszy Krok”– poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów, zgodnie ze scenariuszami zajęć lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy mieli możliwość modyfikowania treści w zależności od potrzeb i możliwości danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Zdrowie dla wszystkich*”,
- „Nowe narkotyki–Nowe zagrożenia”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,

- „Bezpieczne Ferie 2023”,
- „Bezpieczne Wakacje 2023”,
- profilaktyka wad postawy,
- profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- „Łap słońce z głową”,
- „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”,
- profilaktyka grypy,
- profilaktyka wszawicy,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- „United In Protection” – kampania na rzecz szczepień,
- kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- promowanie powszechnego szczepienia przeciwko HPV,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”/„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- wojewódzka akcja pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej – profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych skierowana do obywateli z Ukrainy.

Realizacja zadań oświatowo–zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na podejmowaniu działań w terenie. Od kilku lat Sekcja Promocji Zdrowia organizuje stoiska profilaktyczne, pogadanki, warsztaty dla dzieci i młodzieży, edukując zainteresowane osoby. W ramach tych przedsięwzięć prowadzone są ćwiczenia profilaktyczne z użyciem alko– i narkogogli oraz pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących.

W związku z okresem ferii zimowych na terenie województwa śląskiego realizowana była akcja pt. „Bezpieczne Ferie 2023”. W dniu 16 stycznia Sekcja Promocji Zdrowia realizowała działania profilaktyczne w Szkole Podstawowej nr 4 im. Przyjaciół Ziemi w Łaziskach Górnych, która była organizatorem półkolonii zimowych. Podczas warsztatów poruszono tematykę dotyczącą: bezpiecznych zachowań podczas uprawiania sportów i zabawy na świeżym powietrzu, podstawowych zasad higieny, zdrowego odżywiania, samopoczucia w zdrowiu i w chorobie oraz aktywnego stylu życia. Dzieciom przypomniano numery alarmowe służb ratunkowych. W praktycznej części zajęć dzieci rozwiązywały krzyżówki, wykreślanki oraz karty pracy związane z tematyką zdrowia.

W dniu 28.02.2023 r. Sekcja Promocji Zdrowia wzięła udział w działaniach prozdrowotnych zorganizowanych w I Liceum Ogólnokształcącym im. K. Miarki w Mikołowie. Podczas działań uczniowie całej szkoły mogli skorzystać ze stoiska promocji zdrowia, na którym prowadzono zabawy profilaktyczne z użyciem alko– i narkogogli, zabrać ze sobą interesujące

materiały profilaktyczne dotyczące m. in. tematyki: HIV/AIDS, bezpiecznego opalania i spędzania czasu wolnego, szczepień ochronnych, ochrony przed kleszczami, podstawowych zasad higieny, bezpiecznego grzybobrania, szkodliwości używania wyrobów tytoniowych, e-papierosów czy substancji psychoaktywnych. Stoisko edukacyjne cieszyło się dużym zainteresowaniem zarówno młodzieży, jak i nauczycieli szkoły.

W marcu zorganizowano kilka konferencji dot. profilaktyki chorób odkleszczowych pt. „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, skierowanych do pracowników PSSE w Tychach, dyrekcji oraz kadry pedagogicznej szkół podstawowych i przedszkoli. Ponadto kampanię rozpropagowano wśród placówek oświatowo–wychowawczych, do których przesłano materiały edukacyjne. Informację o kampanii rozpowszechniono w podmiotach leczniczych i jednostkach samorządu terytorialnego. Instytucje te zamieściły informacje na swoich stronach internetowych i mediach społecznościowych.

POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA W TYCHACH

Kampania edukacyjna pod hasłem „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania jest wynikiem przeprowadzonej analizy epidemiologicznej zachorowań na choroby odkleszczowe.

W 2022 r. zapadalność na boreliozę zarówno w woj. śląskim, jak i warmińsko-mazurskim była powyżej średniej krajowej.

Choroby odkleszczowe stanowią niezwykle aktualny problem zdrowia publicznego. To grupa chorób zakaźnych przenoszonych przez zainfekowane kleszcze. Do zakażenia zwykle dochodzi na skutek ukłucia, w czasie którego do krwiobiegu wraz ze śliną lub wymiotami kleszcza dostają się groźne patogeny.

Najczęściej występującą chorobą odkleszczową jest borelioza z Lyme, która jest przewlekłą wielofazową chorobą układową, charakteryzującą się występowaniem objawów skórnych, stawowych, kardiologicznych i neurologicznych. Różnorodność objawów oraz podobieństwo do wielu innych schorzeń znacznie utrudnia rozpoznanie.

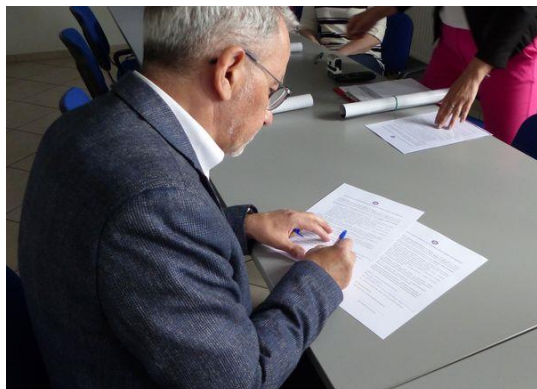
Sezonowa aktywność kleszczy rozpoczyna się, w zależności od temperatury, w końcu marca i trwa zazwyczaj do listopada. Jeszcze jakiś czas temu kleszcze można było spotkać wyłącznie na wilgotnych, porośniętych gęstą trawą łąkach lub w lasach. Obecnie jednak pajęczaki pojawiają się nawet w przydomowych ogródkach, miejskich parkach lub placach zabaw.

Ochrona przed kleszczem:

- ubieranie odpowiedniej odzieży, zasłaniającej jak największą powierzchnię ciała,
- stosowanie repelentów,
- obserwacja ciała po powrocie z miejsc narażenia na kontakt z kleszczami.

W momencie zaobserwowania kleszcza w skórze, należy go jak najszybciej usunąć z powierzchni ciała ruchem obrotowym!

W ramach kampanii „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia” w Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Tychach odbyły się spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele Policji oraz Straży Miejskiej, zaproszeni do utworzenia koalicji lokalnej, mającej na celu wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych. Na spotkaniu omówiono cele i założenia kampanii. Koalicjantom przedstawiono metody i formy pracy Sekcji Promocji Zdrowia w ramach profilaktyki substancji psychoaktywnych. Podczas narady wymieniono się doświadczeniami oraz ustalono wspólny zakres działań. Podpisano również porozumienie koalicyjne o współpracy w omawianym zakresie. Wszystkim instytucjom przekazano materiały edukacyjne kampanii kierowane do petentów.

W Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Ornontowicach odbyły się wspólne działania Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Tychach, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie. Dla klas pierwszych przeprowadzono warsztaty profilaktyczne nt. nowych substancji psychoaktywnych. Dla społeczności całej szkoły zorganizowano stoisko informacyjno–edukacyjne. Delegatura Śląskiego Oddziału NFZ promowała zdrowe odżywianie i aktywność fizyczną, można było uzyskać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego. Na stoisku Sekcji Promocji Zdrowia wykonywano pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, prowadzono ćwiczenia z wykorzystaniem alko– i narkogogli. Event cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem.

W dniu 24 maja odbył się II Powiatowy Festiwal Aktywności Senioralnej oraz I Targi Senioralne Powiatu Mikołowskiego. Dla odwiedzających organizatorzy przygotowali szereg atrakcji m.in. występy grup senioralnych i solistów, liczne stoiska promujące rękodzieło oraz produkty lokalne. Na stoisku promocji zdrowia PSSE w Tychach udzielano porad na temat profilaktyki uzależnień, ochrony skóry przed szkodliwym promieniowaniem UV, omawiano

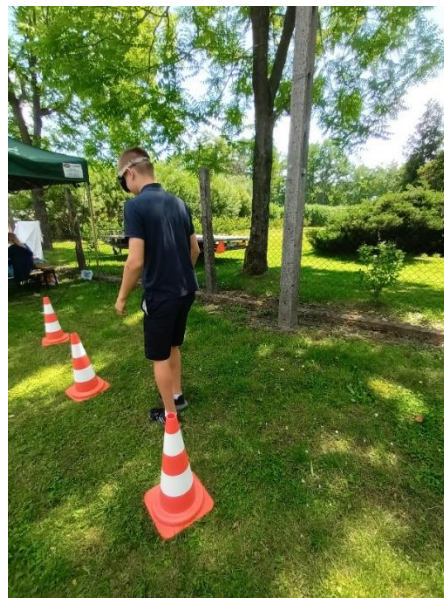
zasady bezpiecznego spędzania czasu wolnego, w tym jak zabezpieczyć się przed kleszczami. Seniorzy mogli przekonać się jak zachowuje się człowiek po spożyciu alkoholu i substancji psychoaktywnych, zakładając alko- i narkogogle, a wśród osób palących i biernych palaczy przeprowadzono badanie poziomu tlenku węgla w wydychanym powietrzu. Ponadto zachęcano osoby palące papierosy do zerwania z nałogiem. Do współpracy przyłączyli się również przedstawiciele KPP w Mikołowie, NFZ Delegatura w Bielsku-Białej oraz ZUS.

W dniu 19 czerwca przedstawiciele Sekcji Promocji Zdrowia zorganizowali akcję profilaktyczną poświęconą tematyce uzależnień. Adresatami działania byli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 9 im. Władysława Broniewskiego w Orzeszu-Zgoniu. Przedsięwzięcie było okazją do przedstawienia nowej odsłony kampanii dotyczącej zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych pt. „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia”. Uczniom klasy siódmej i ósmej wyświetlono prezentację dotyczącą zagrożeń wynikających z przyjmowania środków psychoaktywnych oraz ćwiczenia z użyciem alko- i narkogogli. Uczestnicy mogli się przekonać o negatywnym wpływie narkotyków/alkoholu na upośledzenie zmysłów poprzez zaburzenie wzorca widzenia.

W dniu 25.06.2023 r. stoisko promocji zdrowia zagościło w Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego– Oddział w Mikołowie podczas „43 Dni Otwartych Drzwi”. Podczas wydarzenia prezentowano tematykę prozdrowotną. Promowano założenia wojewódzkiej akcji profilaktycznej „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia”. Chętne osoby mogły spróbować swoich sił na torze przeszkód z wykorzystaniem alko– i narkogogli.

W ramach wakacyjnej akcji profilaktycznej odbyło się spotkanie z uczestnikami półkolonii „Niezłe Ziółka” w Mikołowie. Dzieci chętnie podejmowały dyskusję na temat higieny osobistej oraz higieny rąk. Odbył się również pokaz mycia dłoni „na sucho” z zastosowaniem odpowiedniej techniki. Omówiono sytuacje, w których należy myć ręce, a także wskazywano na plusy i minusy ręczników materiałowych/papierowych i różnych rodzajów mydeł (w kostce, płynie, piance). Pod dyskusję poddano również zachowania higieniczne w domu i w miejscach publicznych. Dzieci chętnie dzieliły się swoimi spostrzeżeniami i wiedzą w zakresie higieny rąk, higieny osobistej i otoczenia.

W ciągu okresu wakacyjnego dystrybuowano materiały dotyczące bezpiecznego wypoczynku do bibliotek, kąpielisk, organizatorów wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, miejskich i gminnych ośrodków sportu i rekreacji, rodzinnych ogrodów działkowych, celem dotarcia z przekazem do jak najszerszego grona odbiorców. Materiały dotyczyły ochrony przed słońcem, bezpiecznego spędzania czasu wolnego oraz ochrony przed kleszczami.

Materiały edukacyjne dot. wojewódzkiej akcji pt. „Łap słońce z głową” zostały przekazane jednostkom samorządu terytorialnego, dyrekcjom szkół podstawowych i ponadpodstawowych, celem zamieszczenia na stronach internetowych. Do wszystkich szkół przed okresem letnim przekazano również plakat dot. akcji „Bezpieczne Wakacje 2023”.

Uczniowie klasy 7 i 8 Szkoły Podstawowej nr 8 im. Bolesława Chrobrego w Orzeszu uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez Sekcję Promocji Zdrowia w dniu 20 listopada. Uczniowie wysłuchali pogadanki na temat dopalaczy, a później mieli okazję sprawdzić poziom zaburzenia swojej koordynacji ruchowej spowodowanej zastosowaniem alko- i narkogogli. Podsumowaniem były warsztaty poprowadzone przez szkolnego pedagoga.

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” oraz akcji pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” w 20 szkołach ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, koordynatorzy szkolni przeprowadzili 146 godzin lekcyjnych, w wyniku których edukacją objęto 3119 uczniów. Młodzież brała udział w apelach profilaktycznych i prelekcjach wygłaszanych przez nauczycieli. Dla petentów przygotowano wystawę informacyjno–edukacyjną na temat profilaktyki HIV/AIDS.

W grudniu przeprowadzono warsztaty edukacyjne dla uczniów/wychowanków Szkoły Podstawowej nr 8 im. Wojciecha Korfańtego w Mikołowie. Głównymi tematami poruszonymi podczas wydarzeń była szkodliwość używania substancji psychoaktywnych. Na zajęciach omówiono ich definicje, niebezpieczeństwo związane z ich zażywaniem, produkty spożywcze, które mogą pomóc poprawić koncentrację organizmu. Zwrócono uwagę na rolę więzi rodzicielskiej i przyjacielskiej jako czynnika chroniącego. Każdy uczestnik mógł przetestować alko- i narkogogle, które pogarszając pole widzenia utrudniły młodzieży wykonanie prostych czynności.

Działania podejmowane w 2023 r. w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej, dotyczyły szeroko rozumianej profilaktyki, promowania zdrowego stylu życia oraz działań związanych z sytuacją epidemiologiczną. Realizacja zadań odbywała się poprzez inicjowanie i koordynowanie programów edukacyjnych, edukację w placówkach

oświatowo–wychowawczych oraz podczas imprez masowych, a także nagłaśnianie problematyki zdrowotnej w mediach społecznościowych. Podczas prowadzonych wizytacji i porad stwierdza się zainteresowanie tematyką prozdrowotną wśród uczniów i kadry pedagogicznej, natomiast dużą barierą jest brak czasu na realizację, natłok różnych zadań oraz braki w obsadzie kadrowej. Sekcja Promocji Zdrowia dąży do corocznego podniesienia frekwencji szkół w programach edukacyjnych, celem dotarcia z edukacją do jak największej ilości szkół.